

DEL 1

XEETHRA

AV Clark Ashton Smith

Demonens nett er mange og utspekulerte, og Han følger sine utvalgte fra fødsel til død, og fra død til fødsel, gjennom mange liv.
– Carnamagos' testamente

Lenge hadde den hendøende sommeren latt sine soler beite som ville, røde hingster på de mørke åsene som krøp sammen opp mot de mykrasiske fjellene i det øde, østlige Cincor. De klippekastende bekkene var blitt til tynne tråder eller spredte, fortapte dammer, granittklippene var blitt oppsmuldret av varmen, den nakne jorda var sprukken og uttørket, og det lave, magre graset var svidd til røttene.

Slik hendte det at gutten Xeethra, som gjette sin onkel Pornos' svarte og spraglete geiter, måtte følge dem lengre ut mellom åsene og bakketoppene for hver dag. En ettermiddag, sent på sommeren, kom han til en dyp, steinete dal han aldri før hadde besøkt. Et kjølig, skyggefullt tjern ble vannet av skjulte kilder, og de klippefulle liene omkring tjernet var kledt med gras og busker som ennå ikke helt hadde mistet den vårlige grønnfargen.

Overrasket og fortryllet fulgte den unge gjeteren etter den dansende flokken inn i det omhegnete paradiset. Det var lite trolig at Pornos' geiter ville streife langt fra slike beitemarker, så Xeethra tok ikke bryet med å passe på dem lenger. Oppslukt av omgivelsene begynte han å utforske dalen, etter at han hadde slukket tørsten i det klare vannet som funklet som en gyllen vin.

For ham var stedet den reneste fornøylespark. Han glemte hvor langt han allerede hadde gått og hvor rasende Pornos ville bli hvis flokken kom for sent til melking, og vandret dypere og dypere inn blant klippene i den skjermete dalen. Klippene ble stadig mer bistre og ville, dalen rettet seg ut, og snart sto han ved enden, hvor en loddrett vegg stanset ham.

Med en følelse av uklar skuffelse var han i ferd med å snu og følge sine egne spor tilbake. Da – ved foten av den rette klippeveggen – fikk han øye på en mystisk, gapende huleåpning. Det forekom ham at hulen måtte ha åpnet seg bare et kort øyeblikk før han kom hit, for linjene var skarpe, og sprekke i det omgiende fjellet var ennå ikke fylt med mose og lav. Fra hulens overleppe hang et trefall med løse røtter sprikende ut i luften, ei av røttene satt ennå festet i klippene rett foran føttene hans, hvor treet åpenbart hadde stått tidligere.

Undrende og nysgjerrig tittet gutten inn i det lokkende halvmørket i hulen. En myk, lindrende luftstrøm begynte å strømme mot ham der inne fra. Det var underlige dufter i luften, dufter som antydte stram tempelrøkelse og rike, bedøvende, berusende blomster. Xeethras sanser ble forvirret, samtidig som han ble fylt av lokkende løfter om usette, fabelaktige ting. Nølede forsøkte han å huske visse legender Pornos hadde fortalt ham: Legender om skjulte huler lik den han hadde snublet over. Men det var som om fortellingene hadde visnet bort fra hukommelsen hans og bare hadde etterlatt seg en vag følelse av noe farlig, forbudt, magisk. Han tenkte at hulen måtte være porten inn til en uoppdaget verden – og at porten hadde åpnet seg nettopp for å gi ham adgang. Siden han av natur var både dristig og svermerisk, lot han seg ikke stanse av den frykten som andre i hans sted ville ha kjent. Overmannet av nysgjerrighet gikk han inn i hulen mens han bar ei tørr grein fra treet på klippen foran seg som en fakkell.

Innenfor åpningen ble han svelget av en overbygd gang som førte videre nedover, liksom halsen til en veldig drake. Fakkelen flammet svart og rykende i den varme, velluktende vinden som blåste stadig sterkere mot ham fra ukjente dyp. Hulen ble brattere, men Xeethra fortsatte utforskningen og klatret nedover de trappeliknende buktningene og utspringene i klippene.

Som i en drøm var han fullstendig oppslukt av det mysteriet han var kommet over, og ikke et øyeblikk husket han de pliktene han hadde forlatt. Han mistet all følelse av tid under nedstigningen. Brått ble fakkelen slukket av et varmt vindkast som kom mot ham som pusten fra en ertende demon.

Svart panikk grep ham. Han snublet i mørket og prøvde å gjenvinne fotfestet på den farlige skråningen. Men før han rakk å tenne fakkelen igjen, så han at natta ikke var fullstendig omkring ham, men ble dempet av et svakt, gyllent lysstreif fra dybdene lengre ned. Han glemte redselen i fornyet undring og fortsatte nedover mot det mystiske lyset.

Ved bunnen av den lange hellingen passerte Xeethra gjennom en lav huleåpning og kom ut i klart solskinn. Blendet og forvirret trodde han et øyeblikk at den underjordiske vandringen hadde bragt ham tilbake til overflata i et ukjent land inne mellom de mykrasiske åsene. Men landet foran ham kunne umulig være en del av det sommerherjete Cincor, for han så verken åser eller fjell eller den svarte safirhimmelen hvor den aldrende, despotiske sola stirret uforsonlig, brennende ned mot Zothiques kongeriker.

Her sto han på terskelen til ei fruktbar slette som videt seg grenseløst ut mot horisonten under en gyllen, umåtelig himmelbue. Langt borte, halvt skjult i lysende tåke, tårnet uklare masser opp, det kunne være spir, kupler og tårn. Ei flat eng lå foran føttene hans, dekket av tett, sammenfiltret grønnsvær, med mellomrom var graset pyntet med underlige blomster som lot til å vende seg som levende øyne. Ikke langt borte, på den andre sida av enga, var en hageliknende lund av høye, vidgreinete trær hvor han, inne mellom det frodige lauvverket, kunne skjelne utallige, mørkerøde frukter. Sletta var, såvidt han kunne se, uten menneskeliv, og ingen fugler fløy i den varme lufta eller satt i de tunge greinene. Det hørtes ingen andre lyder enn sukking i lauvet: En lyd som liknet hvesingen fra mange små, skjulte slanger.

For gutten fra de solsvitte åsene var dette landet et Eden av ukjente gleder. En kort stund holdt det underlige ved situasjonen ham tilbake, det, og følelsen av en uhyggelig, overnaturlig livskraft som gjennomsyret hele landskapet. Ildtunger viste seg for å synke og smelte i den blinkende lufta, graset krøllet seg i giftige buktninger, blomsterøynene stirret uavvendt tilbake mot ham, trærne skalv, som om det var levende blod og ikke sevje som strømte gjennom dem, og undertonen av ormeaktig hvesing i lauvverket ble sterkere og skarpere.

Xeethra ble imidlertid hovedsakelig holdt tilbake av tanken på at et område så vakkert og frodig som dette måtte tilhøre en eller annen påpasselig eier som ville mislike det om han trengte inn. Han gransket den folketomme sletta omhyggelig. Da han hadde forvisset seg om at ingen kunne se ham, ga han seg over for lengselen som var blitt tent i ham av den røde, innbydende frukten.

Grasbakken ga etter som en levende vev under ham da han sprang bortover mot de nærmeste trærne. Greinene bøyde seg ned omkring ham, tynget av de skinnende kulene. Han plukket flere av de største fruktene og stappet dem under brystet på den fillete tunikaen. Så klarte han ikke å motstå trangene lenger og begynte å ete en av fruktene. Skallet ga lett etter for tennene, og det kjentes som om en kongelig vin, søt og mektig, ble tømt inn i munnen hans fra et breddfullt krus. Han kjente en varme i halsen og brystet som nesten kvalte ham, og en underlig feber sang i ørene hans og forvirret sansene. Det gikk fort over, og han ble revet ut av forvirringen av stemmer som nådde ham, liksom fra lufta over ham.

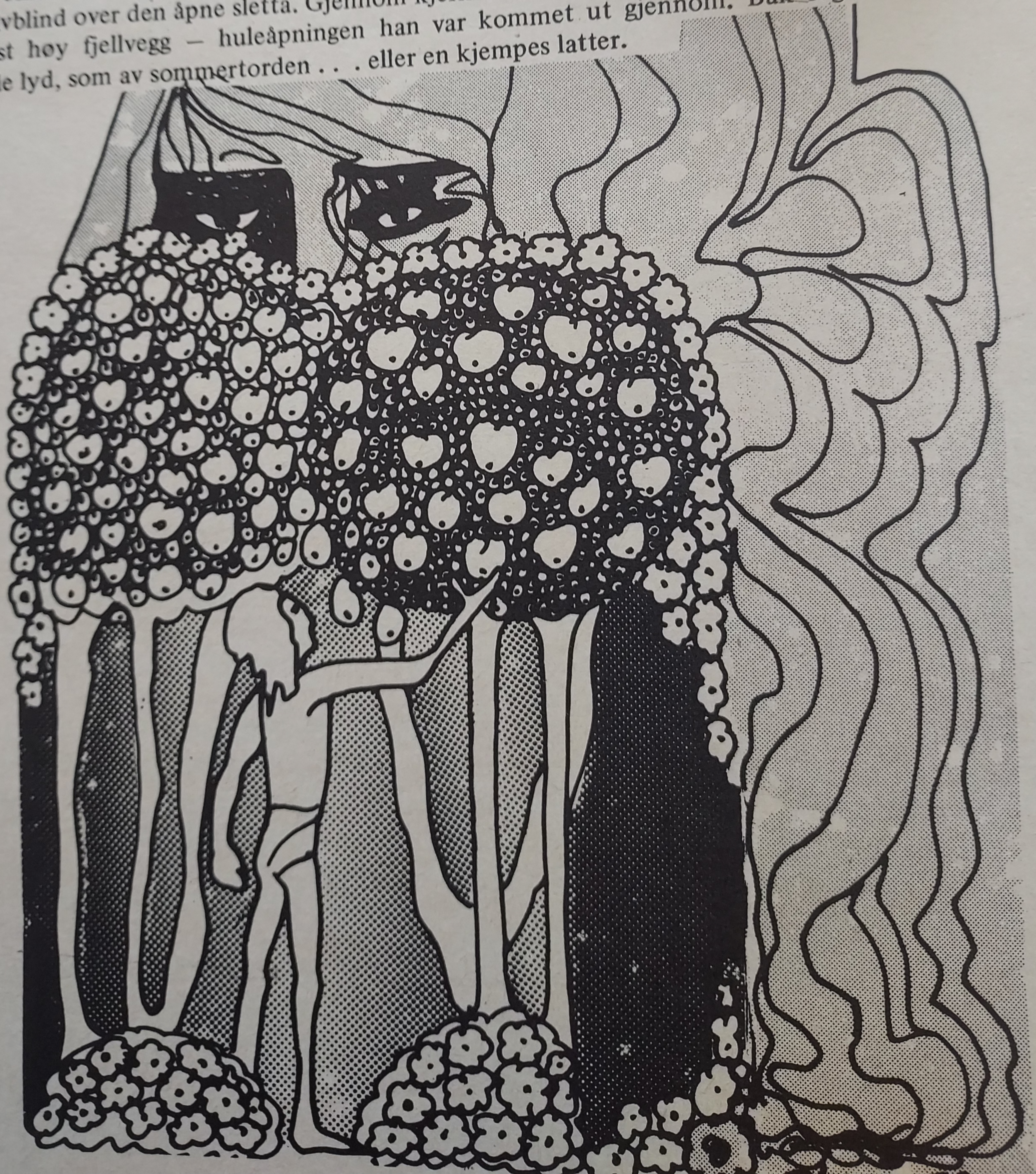
Han visste straks at dette ikke var menneskestemmer. De fylte ørene hans med rullende, klagende trommevirvler, tunge av truende ekko, likevel lot det til at de talte med tydelige ord, skjønt i et ukjent språk. Han så opp mellom de tette greinene og så noe som fylte ham med redsel. To kolossale skapninger, høye som fjellfolkenes vakttårn, sto over trærne med kronene i livhøyde. Det var som om de hadde dukket opp ved trolldom, ut av den grønne bakken eller fra den gylne himmelen, for tustene av vegetasjon, som sammenliknet med disse kjempene så ut som småbusker, kunne ikke ha skjult dem for blikket hans.

Skikkelsene var kledd i svarte rustninger, dystre og uten glans, slike som demoner i tjeneste hos Thasaidon, de bunnløse underverdeners herre, kunne tenkes å bære. Xeethra var sikker på at de hadde sett ham, og kanskje dreide den uforståelige samtalen seg om ham. Han skalv ved tanken på at han hadde trengt seg inn i hagen til åndene. Han tittet fryktsomt fram fra sitt skjul, men kunne ikke skjelne tydelige trekk nedenfor pannebåndene i de mørke hjelmene som bøyde seg over ham, men der hvor ansiktene skulle ha vært, flyttet øyeliknende flekker, urolige

som lyktemenn, seg fram og tilbake i dybdeløs skygge.

Det forekom Xeethra at det tette lauvdekket ikke kunne skjule ham for de granskende øynene til disse skapningene, vokterne i det landet han så ubetenksomt hadde trengt seg inn i. Han var overveldet av bevisstheten om skyld: De hviskende bladene, kjempenes trommende stemmer, de øyeformete blomstene – alt syntes å anklage ham for innbrudd og tyveri. Samtidig ble han forstyrret av en rar, uvant følelse av usikkerhet med hensyn til sin egen identitet: På et vis var det ikke gjeteren Xeethra . . . men en annen . . . som hadde funnet det lyse hagelandet og spist den blodmørke frukten. Dette fremmede selvet var uten navn eller formulerbare minner, men det var glimt av forvirrete lys, mumling av ugjenkjennelige stemmer, mellom de urolige skyggene i hans sinn. Igjen kjente han den underlige varmen, den raskt stigende feberen, som hadde angrepet ham da han spiste frukten.

Fra alt dette ble han vekket av et strålende glimt av lys som pløyde seg ned mot ham mellom greinene. Om det var et lynglimt som hadde sprunget fra den klare himmelen, eller en av de brynjekledte kjempene hadde svingt et veldig sverd, var han aldri helt sikker på etterpå. Lyset svidde blikket hans, han sprang tilbake i ukontrollerbar redsel og kom til seg selv igjen idet han løp halvblind over den åpne sletta. Gjennom kjernende fargeglimt så han foran seg – i en naken, endeløst høy fjellvegg – huleåpningen han var kommet ut gjennom. Bak seg hørte han en rullende lyd, som av sommertorden . . . eller en kjempes latter.

Uten å stanse for å gripe fakkelen han hadde etterlatt seg i åpningen kastet Xeethra seg sanseløst inn i den mørke hulen. Gjennom nattsvart mørke famlet han seg oppover den farlige hellingen. Vaklende, snublende, med utallige skrubbsår og skrammer, kom han til slutt til den andre utgangen, i den skjulte dalen bak Cincors åser.

Skumringen var falt mens han hadde vært i verdenen bak hulen. Stjerner flokket seg sammen over de strenge klippene som omga dalen, og den utbrente purpurhimmelen var spiddet av månens kvasse, elfenbensfargete horn. Ennå jaget av skrekken for kjempene, og også av frykten for onkelens vrede, hastet Xeethra tilbake til det vesle tjernet, samlet flokken og drev den tilbake over lange, dystre mil.

Under ferden var det som om en feber skiftevis brant og sloknet i ham, en feber som førte underlige forestillinger med seg. Han glemte frykten for Pornos, han glemte endog at han var Xeethra, den fattige, ringeaktete gjeteren. Det var til et annet bo enn Pornos' skitne hytte, bygd av leire og strå, hen vendte tilbake. I en by med høye kupler skulle porter av skinnende metall åpne seg for ham, og bannere i ville farger skulle flyte på den parfymerte lufta, sølvtrumpeter og blonde haremskvinnens og svarte kammerherrers stemmer skulle hilse ham som konge i de tusen søylers hall. Fyrstenes eldgamle prakt, velkjent som luft og lys, skulle omgi ham, og han, kong Amero, som nettopp var kommet til tronen, skulle herske som hans fedre hadde hersket over kongeriket Calyz ved den østlige sjøen. Til hovedstaden skulle de stolte stammefolkene fra sør bringe skatter av daddelvin og ørkensafirer på sine raggete kameler, og skuter fra øyene hinsides morgenen skulle bringe sin halvårlige avgift av kryddere og fargete tøyer til hans kaier . . .

Stigende og synkende som drømme syner, men klar som dagligdagse erindringer, kom galskapen og forlot ham igjen, og igjen var han Pornos' nevø, som alt for sent befant seg på hjemvei med flokken.

Som en nedvendt sverdegg hadde månen lagt seg til rette på de dystre åskammene da Xeethra nådde den grove inngjerdingen hvor Pornos holdt geitene sine. Som Xeethra hadde tenkt seg, ventet den gamle mannen ved porten, i den ene hånden bar han en lykt av leire, og i den andre en kjepp. Med en oldings voldsomhet begynte han å forbanne gutten, mens han hyttet med kjeppen og truet med å slå ham fordi han var så sen.

Xeethra lot seg ikke skremme av kjeppen. Igen var han i fantasien Amero, den unge kongen av Calyz. Forvirret og forbløffet så han foran seg, i lyset fra den svingende lykten, en skitten, stinkende gamling som han ikke kjente. Han kunne snautt forstå Pornos' tale, mannens sinne undret ham, men skremte ham ikke, og neseborene hans, som var vant til de mest utsøkte parfymen, tok anstøt av den geiteaktige stanken. Som for første gang hørte han mekringen fra den utmattete flokken, og han stirret i vill forbløffelse på det kvistflettete gjerdet og hytta bak det.

"Er det for dette," skrek Pornos, "at jeg har oppdratt min søsters etterlatte sønn, med store utlegg? Forbannede jypling! Utakknemlige hvalp! Hvis du har mistet ei melkegeit eller ett eneste kje, skal jeg flå deg fra hofter til skuldre!"

Pornos tok guttens taushet for rein uforskammethet og begynte å slå ham med kjeppen. Ved det første slaget løftet den strålende skya seg fra Xeethras sinn. Mens han smidig dukket unna slagene prøvde han å fortelle Pornos om det nye beitet han hadde funnet inne mellom åsene. Ved dette sluttet gamlingen å slå, og Xeethra fortalte om hulen som hadde ført ham til et uant hageland. For å styrke sine utsagn kjente han innenfor tunikaen etter de blodrøde eplene han hadde stjålet, men til hans forbløffelse hadde frukten forsvunnet, og han visste ikke om han hadde mistet dem i mørket eller om de kanskje var forsvunnet ved sin iboende trolldom.

Pornos, som stadig avbrøt ham med nye forbannelser, lyttet først med åpen mistro. Men etterhvert ble han taus, og da fortellingen var til ende, ropte han ut med skjelvende stemme:

"Dette har vært en ulykkelig dag, for du har vandret blant fortryllelser. Sannelig: Det finnes ikke noe tjern som det du har beskrevet inne mellom åsene, heller ikke har noen gjeter på denne årstida funnet slikt beite. Du har sett sinnbilder, som ble skapt for å føre deg vill, og hulen,

forstår jeg nå, var ingen ærlig hule, men en åpning ned til helvete. Jeg har hørt mine fedre berette at hagen til Thasaidin, de sju underverdeners konge, ligger nær overflata i dette området, og huler har åpnet seg mange ganger før, som porter, og menneskenes sønner som intetanende har begitt seg inn i hagen er blitt fristet av frukten og har ett den. Men av det kommer vanvidd og mye sorg og lang forbannelse: For demonen, sier de, glemmer ikke ett stjålet eple, og vil til slutt kreve inn sin pris. Gru! gru! Geitemelken vil være sur i en hel måne av graset fra slikt trollbeite, og etter all maten og omsorgen du har kostet meg må jeg finne en annen unggutt til å passe flokken."

Mens han lyttet, vendte igjen den brennende skya tilbake til Xeethra.

"Gamle mann, jeg kjenner deg ikke," sa han forvirret. Deretter, i en høvisk tale som var nesten uforståelig for Pornos: "Det later til at jeg har fart vill. Jeg spør, hvor ligger kongeriket Calyz? Jeg er konge der, og nettopp kronet i den øverste byen, Shathair, hvor mine fedre har hersket i tusen år."

"A! A!" klaget Pornos. "Gutten er gått fra forstanden. Disse forestillingene har han fått av å spise demonens eple. Slutt å tale i villelse, og hjelp meg med å melke geitene. Du er ingen annen enn barnet til mi søster Askli, som ble forløst for nitten år siden etter at mannen hennes, Outhoth, var død av dysenteri. Askli levde ikke lenge, og jeg, Pornos, har fostret deg som en sønn, og geitene har vært dine mødre."

"Jeg må finne mitt kongerike," fastholdt Xeethra. "Jeg har fart vill i mørket, blant rå ting, og hvordan jeg har vandret, kan jeg ikke erindre. Gamle mann, jeg vil du skal gi meg mat og husly for ei natt. I morgen tidlig skal jeg reise til Shathair, ved kysten i øst."

Pornos løftet leirlampen opp til guttens ansikt, skjelvende og mumlende. Det syntes som om det var en fremmed ungdom som sto foran ham, hvis vide, forundrete øyne på et vis ga gjenskinn av gylne lamper. Det var ingen villskap i Xeethras holdning, bare en slags rolig stolthet og fjernhet, og han bar den fillete turbanen med en underlige ynde. Men åpenbart var han fra seg, for hans framferd og tale var hinsides all fornuft. Pornos vendte seg til melkingen, mens han mumlet lavt for seg selv, men han ba ikke lenger gutten hjelpe til . . .

Xeethra våknet til en hvit demring og kikket forbauset på de sølemalte veggene i skuret hvor han hadde bodd siden han ble født. Alt var fremmed og forvirrende, og især plaget de grove klærne og den harde, solbrente huden hans ham: For slikt passet neppe for den unge kongen Amero, som han trodde han var. Omstendighetene var fullstendig uforklarlige, og han kjente trang til å gi seg på hjemvei straks.

Han sto stille opp fra leiet av tørt gras som hadde tjent ham som seng. Pornos i det borteste hjørnet sov ennå alderens og avfeldighetens søvn, og Xeethra passet på å ikke vekke ham. Den uappetittlige oldingen, som kvelden før hadde gitt ham grovt brød og den sterke melken og osten fra geitene, og hadde gitt ham husly i den stinkende hytta, virket både forvirrende og frastøtende på ham. Han la liten vekt på mumlingen og irettesettelsene til Pornos, men det var tydelig at den gamle mannen betvilte hans kongelige verdighet, og i tillegg var besatt av besynderlige vrangforestillinger med hensyn til hans identitet.

Xeethra forlot skuret og fulgte en fotsti som snodde seg østover mellom de steinete åsene. Han visste ikke hvor stien ville føre ham, men tenkte at Calyz, det østligste riket i kontinentet Zothique, måtte ligge et sted under den stigende sola. For ham svedde de grønne dalene i hans kongerike som en strålende luftspeiling, og Shathairs svulmende kupler var som tårnende fjærskyer i øst. Dette, mente han, var minner fra i går. Han kunne ikke huske hvordan det var gått til at han hadde forlatt sitt rike, men landet han hersket over kunne ikke være langt borte.

FORTSETTER I NESTE NUMMER.

Ingen vis
sagt det
Det var d
Rituale
Dshara

Den h
feighet,
hadde al
På et v
Men d
halvtoms
revolverl

Utenfo

Høvdin
av ritualh
ben i der
prosesjo
Medis
Og tro
Hekse

Den h
kroppen.
Skulle
Nei. T
Neger
sparket e
men tau
maven m
ryggen t
Utenfo